

Kærlighed er kriteriet.

prædiken pinsedag d.31.maj 2020 i Odense

Valgmenighedskirke.

Evangelium: Johannes 14, 15-21

Man sidder og hører musik.

Måske Beethovens violinkoncert. Og pludselig er det som om, at Beethoven vidste, hvordan man har det. At hans musik i et NU udtrykker det, man ikke selv kunne sige. Man er ét med musikken, med Beethoven, - ja, med verden.

Sådan et glimt af enhed vil jeg kalde ånd.

Det sker ikke hver gang, man lytter til musik – eller hver gang man lytter til den samme musik.

Mange gange er musikken bare noget dyrebart for én, - men så, som et glimt, i et nu, et splitsekund, var der en erfaring af noget større, hvor man blev ét med noget meget stort.

For nogle kan det være Beethoven, for andre Frank Sinatra, Coltrane, Coldplay eller Rasmus Seebach eller...

Musik, uanset hvilken smag vi har, kan i ét nu binde én sammen med storhed, med andre mennesker, ja, med livet. Man mærker man er i live.

Og det er ånd.

Det sker også andre steder i vores liv, - i kunst og i naturen.

Man sidder måske og læser en bog, - og den er god; og så, pludselig: 'hvordan ved forfatteren, at det er lige sådan jeg har det?'

Jeg kan huske engang, at mens jeg læste om en person hos Selma Lagerlöf, så tænkte jeg pludseligt: 'hvordan kan hun kende samme person, som jeg kender nu – der er jo 100 år imellem os.'

Det er også ånd. Det, at andres ord eller billeder åbner vores sind og udtrykker noget, der måske var uudsigeligt. Men pludselig ved man: 'ja, det er jo sådan det er.' 'Sådan er livet også.'

En uventet forståelse åbenbarer sig. Og man mærker sig forstået.

Når jeg tager de her eksempler frem, så er det fordi de sker som i et glimt. Det er som et overmåde levende NU, man ikke glemmer. Noget overmåde intenst.

Kortvarigt.

Det kommer ikke hver gang, man læser eller hver gang man hører musik eller synger sammen eller er til gudstjeneste sammen eller mødes med venner. Men det er pludseligt, nærmest som et koncentrat af liv, at man oplever en slags sus, en lykkerus. En essens af liv. Og disse oplevelser har alle mennesker!

Dette sus af intensitet, hvor alt hænger sammen og man er en del af den sammenhæng. Og det er ånd.

Alle mennesker over hele kloden har denne slags erfaringer, - uanset, hvad det er, vi kan lide i vores liv og hvad vi er optaget af. Og uanset hvor vi bor og hvad vi tror på.

Disse glimt af enhed med noget større eller en forståelse af noget uudsigeligt er dyrebare for hver eneste af os.

Derfor oprører det mig, når nogle skribenter – bla. præster - sætter sig på, hvad det åndelige er. Og endda mener, at der er nogle, der ikke har et åndeligt liv og er rodløse og kulturløse. Bare fordi det er ikke den samme kultur som deres.

Alle mennesker har et åndeligt liv. Men vi er meget forskellige. Og fordi det her netop er erfaringer af dyrebar intensitet, så skal vi vise respekt og være nænsomme. Vi skal vise ydmyghed overfor andres erfaringer.

Det, vi kalder ånd, er noget, der er levende, lige mens det sker. Og så sætter det aftryk. Men man kan ikke holde det fast. Så derfor bruger vi et ord som 'ånd' for det, for ånd er det samme som luft, vind og åndedræt. Ånd og åndedræt er udtryk for liv, - og det giver liv. Men du kan ikke holde det fast eller holde det tilbage. Jeg tror, det er derfor, at Lukas bruger billeder som ildtunger og vindpust, når han vil fortælle om hvad ånd er. For netop ild og vind virker, lige mens de sker, men du kan ikke holde dem fast eller holde dem tilbage, - og ingen kan sætte sig på dem. Ildtunger og vindpust er gode billeder for det, der sker som i et øjeblik: det virker, - det ER, for man er ikke i tvivl, - og så er det væk igen. Man kan ikke holde på det. Men det sætter aftryk.

Der er jo mange slags ånd. Og vi kan blive begejstret for mange forskellige ting og på meget forskellige måder.

Vi kan også tændes af den samme ild.

Ja, der kan tændes mange forskellige slags ild i os, - men de er ikke altid til det gode.

De er heller ikke altid til gode for andre.

Og netop her sætter dagens evangelium et kriterium ind.

Den ånd, der skaber bånd mellem Gud og os, har kærlighed som begyndelse og som endemål. Hvis ikke, der er kærlighed til andre, så er det ikke Guds ånd, der er på færde. Så er det ikke hellig ånd.

Om du så mærker disse glimt af en storhed, som du i ét nu er ét med, hvis ikke det føder kærlighed til andre i dig, så er det ikke Guds ånd. For Gud er kærlighed.

Det er, som om Johannes siger til os: ” Du kan tale så meget, du vil, om den 'eneste sande Gud', - men hvis ikke det har kærlighed til andre som udgangspunkt og som endemål, så er det tom snak. For så er det ikke den sandhed, som Jesus kom med. ”

I de århundreder, der lå før vor tidsregning og i tiden lige efter, var man overalt i verden og nærmest på samme tidspunkt, blevet optaget af sandhed som begreb. Filosofier og religioner søgte en sandhed, der kunne rumme alt. Det skete nærmest samtidigt i alle de kulturer, vi har kendskab til.

Sandhed var blevet et modeord – et kernebegreb.

Og så forstår man jo godt, hvorfor Johannesevangeliet er så fokuseret på sandhed.

F.eks. i Jesu ord om sig selv: ”Jeg er vejen, sandheden og livet” – eller som i dag: ”sandhedens ånd.”

Når vi taler om sandhed, så kan vi så nemt forfalde til filosofiske luftigheder. ”Hvad er sandhed?” -mens der

dampes på cigaren... Og det kunne de selvfølgelig også, da Johannes levede: forfalde til teoretiske udredninger. Det kan hurtigt blive en 'gratis omgang' - altså uforpligtende - at tale om sandhed, hvis ikke det forbindes med vores levede liv, altså praksis. Og det er det, Johannes gør! Eller det, Johannes vover. Han vover at forbinde et filosofisk begreb med etik, - altså vores adfærd. Uventet kobler han sandhed sammen med kærlighed. Og det er usædvanligt. Og det var usædvanligt. For han kobler noget helt jordnært og menneskeligt sammen med et filosofisk begreb. Sandhed defineres ud fra kærlighed, - eller snarere: defineres som kærlighed. Og den kærlighed, der viser hvad sandhed er, er ikke en teoretisk kærlighed, der kan diskuteres. Men det er – helt enkelt - at gøre noget for andre; den helt almindelige tjeneste i hverdagen. Hver gang vi gør noget, der er nødvendigt for andre, er det sandhed. Som da Jesus vaskede sine venners fødder. (Johannes fortæller om det i stedet for nadverfortællingen.) Det var en dagligdags og nødvendig tjeneste at vaske sine gæsters fødder. Og bagefter lader han Jesus sige hvorfor: "Det her er mit testamente til jer. Gør som mig: vær til tjeneste for andre. Det er jeres arv; gå ud og forvalt den." Jeg har trukket det her om den mærkbare og jordnære kærlighed frem, fordi jeg synes, at det giver noget

substans. Noget substans og fast til alt det luftige, man ellers kan sige om helligånden. For det giver noget, vi kan forholde os til. Noget, som vi kan oversætte ind i vores liv. Og noget, som vi kan øve os i at leve med hinanden, med alle. Sandhedens ånd, troens ånd, den hellige ånd – ja, der er ikke noget helligt eller sandt over den, hvis ikke den skaber kærlighed. Hvis ikke den mærkes som kærlighed. Så kontant får vi det at vide! Ånden gør og vil ikke andet end det, som Jesus viste. Hvor der er barmhjertighed mellem mennesker, dér lever ånden. Hvor der skabes håb, er Guds ånd og hvor, der er tilgivelse. Og den retleder os, når der ikke er kærlighed. Ja, det var det, jeg ville sige om ånden: som noget meget erfaringstæt - her på denne glædelige pinsedag. Amen.